

Handläggare
Johanna Hedberg Nilsson
Telefon: 08-508 12196

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
25 mars 2021

Remiss av Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2021/66

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet ”Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap” (SOU 2021:2) till stadsdelsnämnden.

I betänkandet föreslås att det ska införas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för förvärv av svenskt medborgarskap i syfte att stärka medborgarskapets status och främja ett inkluderande samhälle. Kunskaperna föreslås kunna visas på olika sätt, bland annat genom godkänt resultat på ett särskilt framtaget prov i svenska och samhällskunskap (medborgarskapsprovet).

Förvaltningen ser i huvudsak positivt på införande av medborgarskapsprov, och anser att krav på kunskap sänder en viktig signal till nyanlända om att medborgarskap innebär en konkret anknytning till landet utöver bosättningsaspekten. Det innebär även att Sverige ställer liknande krav inför medborgarskap som övriga nordiska länder.

Förvaltningen vill dock lyfta vikten av att säkerställa att människor med lägre utbildningsnivå, exempelvis analfabeter, tas särskilda hänsyn till för att inte riskera en situation där enbart nyanlända med en viss utbildningsnivå får möjlighet att bli svenska medborgare.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet ”Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap” (SOU

2021:2) till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 24 mars 2021. Förvaltningen har begärt och fått förlängd svarstid till den 26 mars.

Betänkandet har även remitterats till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, stadsledningskontoret och Spånga-Tensta och Skarpnäcks stadsdelsnämnder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och kansli i samarbete med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 15 mars och i rådet för funktionshinderfrågor den 16 mars 2021.

Ärendet

I enlighet med utredningens uppdrag föreslås i betänkandet att det ska införas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för förvärv av svenskt medborgarskap. Kunskaperna föreslås kunna visas på olika sätt. Ett sätt föreslås vara genom godkänt resultat på ett särskilt framtaget prov i svenska och samhällskunskap (medborgarskapsprovet), men det ska också vara möjligt att visa kunskaper på andra sätt. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025 och regleras i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap och en ny förordning: förordningen om medborgarskapsprov i svenska och samhällskunskap. Syftet med kravet är att stärka medborgarskapets status och främja ett inkluderande samhälle.

Utredningen föreslår att den som har en funktionsnedsättning som gör att denne har behov av anpassning för att kunna genomföra provet ska kunna medges det. Även andra personliga förhållanden föreslås kunna läggas till grund för anpassning vid genomförandet av provet.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser i huvudsak positivt på införande av ett medborgarskapsprov. Det kan innebära en högre motivation att snabbare lära sig om det svenska samhället samt säkra en viss kunskapsnivå rent språkligt. Förvaltningen anser att krav på kunskap sänder en viktig signal till nyanlända om att medborgarskap innebär en konkret anknytning till landet utöver bosättningsaspekten. Genom grundläggande kunskaper om samhället och språket ökar upplevelsen av samhörighet utöver den självständighet det medför. Det innebär även att Sverige ställer liknande krav inför medborgarskap som de övriga nordiska länderna.

Förvaltningen vill dock lyfta vikten av att säkerställa att det tas särskild hänsyn till människor med lägre utbildningsnivå, exempelvis analfabeter. Detta för att inte riskera en situation där enbart nyanlända med en viss utbildningsnivå får möjlighet att bli svenska medborgare. Inom samhällsvägledningen är just gruppen analfabeter de som har störst behov av stöd och guidning för att på sikt kunna integrera sig och leva ett självständigt liv i Sverige. Som beskrivs i delbetänkandet har exempelvis Finland tagit hänsyn till den som var myndig vid ankomsten och inte kunde läsa/skriva och som vid ansökan om medborgarskap fortfarande inte kan läsa/skriva på sitt modersmål eller något annat språk. I de fallen undantas språkravet för medborgarskap. Men med villkoret att den sökande har grundläggande färdigheter i att förstå och tala finska eller svenska eller att denna under en lång tid regelbundet har deltagit i undervisning i finska/svenska. Även i Sverige skulle detta kunna vara en tänkbar lösning.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef

Bilagor

Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2021-03-04
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2021-03-03